

Gedragsprotocol

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Gegevens school	
Inleiding	4
Gedragprotocol.....	6
Ongewenst gedrag van leerlingen	
Standaardprocedure	
Preventiegesprek	
Correctiegesprek	
Ongewenst gedrag van ouders/verzorgers	
Ongewenst gedrag van teamleden	
Pestprotocol.....	9
Wat is pesten	
De hele groep	
Preventie van pesten	
Wat doen we bij pesten?	

Gegevens school

Sociaal emotionele scholing gebeurt met behulp van de Kanjertraining

Coördinator Kanjertraining: Marga van der Gun

Vertrouwens persoon: Josien Favejee

Intern begeleider: Brigit Veerkamp

Directeur: Judith van Eck

Inleiding

De katholieke basisschool Sint Michiel gaat ervan uit dat een kind zich veilig en geborgen moet voelen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Ook een temalid moet zich veilig voelen om optimaal te kunnen functioneren.

Een vertrouwde en geborgen omgeving wordt gecreëerd door met elkaar hierover een aantal fundamentele afspraken te maken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de gedragscode, die nu voor u ligt.

Deze informatie is bedoeld voor een ieder die met de school te maken heeft en in de school aanwezig is. Middels deze regels willen wij een open en veilige omgeving voor zowel de leerlingen, de leerkrachten en de bij de school betrokken personen creëren.

Wij gaan ervan uit dat aanwezigheid in de school van betrokkenen, betekent dat men zich conformeert aan deze regels.

In onze visie zijn vertrouwen, acceptatie en moed de waarden waaruit we ook werken bij dit gedragsprotocol.

Vertrouwen, omdat we in openheid en gezonde kwetsbaarheid willen samenwerken rondom en met leerlingen. We leren leerlingen samenwerken en samen werken. Vertrouwen in elkaar en jezelf maakt dat er een veilige omgeving is waarin een ieder initiatief durft te nemen en fouten worden omgezet naar leermomenten. Verantwoordelijkheid nemen voor het eigen gedrag is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Acceptatie, de ander laten zijn wie hij/zij is zonder waardeoordeel. Je verdiepen in de ander is hiervan de basis. Het voorkomt pesten en helpt weer nader tot elkaar te komen na een botsing.

We kiezen met moed voor leerlingen die ons en onze zorg nodig hebben. We kiezen voor samenwerking met partijen die we nodig hebben om goed onderwijs en zorg te realiseren. We gaan moeilijke gesprekken en situaties niet uit de weg en houden ons doel voor ogen: goed en veilig onderwijs voor ieder kind.

In dit protocol wordt de samenwerking tussen school en ouders regelmatig benadrukt.

School en thuis werken op gelijkwaardig niveau samen vanuit de eigen rol. We benaderen elkaar vanuit een open houding zonder oordeel. We communiceren met een attitude die gericht is op samenwerken en het beste resultaat voor alle leerlingen.

Ondanks dat, is het niet te voorkomen dat er soms ongewenste gebeurtenissen plaatsvinden. In dit gedragsprotocol is omschreven wat wij verstaan onder ongewenst gedrag en op welke wijze wij als school daarmee omgaan.

Het is voor alle betrokkenen van belang dat er een volgbare rechtvaardigheid zit in ons handelen.

Dit kan betekenen dat wij soms bewust afwijken van het gedragsprotocol, in gevallen waarbij de onderliggende intentie van het ongewenste gedrag daarom zou vragen.

Te denken valt aan licht verstorend gedrag dat te maken heeft met een gedragsstoornis van een leerling. Ons handelen zal dan gericht zijn op het verminderen en zo mogelijk voorkomen van dit gedrag, op basis van specifiek te bepalen maatregelen en hulpmiddelen.

Aan het gedragsprotocol is ook een incidentenregistratie gekoppeld (sinds 2016, IRIS). De uitkomsten hiervan worden minimaal 1 x per jaar met het team en MR besproken en waar nodig gekoppeld aan vervolgacties.

In dit gedragsprotocol heeft pesten een bijzondere plaats. Pesten is een vorm van ongewenst gedrag, gericht op een medeleerling met een bedreigend en vooral systematisch karakter. Het onderdeel van dit gedragsprotocol dat gericht is op pesten noemen wij het “Pestprotocol”

Gedragprotocol

Ongewenst gedrag van leerlingen

Gedrag is overall; zo ook het zoeken naar de grenzen waarbinnen wij zouden willen dat het gedrag van onze leerlingen zich begeeft. Uit de praktijkervaring blijkt dat er vele grijze gebieden zijn: Wanneer gaat spel en ontdekking over in verstoring of probleemgedrag? En wat doen wij dan als onderwijsprofessional? Om hier grip op te krijgen hanteren wij de op praktijkonderzoek gebaseerde indeling van gedrag (Van Overveld, 2013), oplopend van prosociaal tot en met zeer ernstig probleemgedrag. Het doel hiervan is het meer eenduidig maken van ons handelen richting leerlingen die ongewenst gedrag vertonen, en het voorkomen van een verdergaande escalatie van dat gedrag richting ernstigere vormen van ongewenst gedrag.

Bij de gespreksvoering worden de aanwijzingen vanuit de Kanjertraining als leidraad gebruikt.

Onderstaande tabellen geven weer welke vormen van ongewenst gedrag wij herkennen, wat het handelen van de school is en op welke wijze wij ouders hierbij betrekken.

Standaardprocedure

Gedrag	Voorbeelden	Registratie
Prosociaal	Doet mee, luistert, voert opdrachten uit, werkt stil	Nee
Licht verstorend gedrag	Geintjes, lollig bedoelde opmerkingen, door andere heen praten	Nee
Verzet	Werkweigering, uitdaging, brutale antwoorden	Nee, niet bij incidenteel verzet
Probleemgedrag	Vernieling schooleigendommen en spullen van anderen	Ja, leerkracht noteert in parnassys
Ernstig probleemgedrag	Verbale agressie, (lichte) vechtpartijen, stelen	Ja, zie boven
Zeer ernstig probleemgedrag	(zware) fysieke agressie, bedreiging, jeugdcriminaliteit	Ja, zie boven

tabel 1

Gedrag	Handelen school	Communicatie ouders
Prosociaal	Positieve bekrachtiging: - Nonverbale communicatie met de leerling (knikje, oogcontact, duim, etc.) - Verbale communicatie (gericht benoemen van wenselijk gedrag en het maken van een compliment), danwel vooraf afgesproken beloning. Dit zowel op individueel als groepsniveau op gepaste wijze en beperkt in omvang	- Ontwikkeling in groepsge-drag wordt besproken in ouderkringgesprek - Welzijn en gedrag is onderdeel van de oudergesprekken (10-minuten-gesprekken)
Licht verstorend gedrag	- Positieve bekrachtiging van wel gewenst gedrag - Niet negeren, maar op rustige toon aanspreken op gewenst gedrag - Zonodig (bij herhaling) voeren van preventiegesprek met leerling na de les	- Licht verstorend gedrag is onderdeel van de oudergesprekken (10-minuten) - Bij het voeren van een preventiegesprek de ouders daarvan op de hoogte brengen
Verzet	- Positieve bekrachtiging van wel gewenst gedrag - Niet negeren, maar ook niet in het middelpunt van de belangstelling zetten: 'keep the flow of instruction' - Voer een preventiegesprek, - Op rustige toon aanspreken op gewenst gedrag - Eventueel kort verwijderen uit de klas, als gevolg van de afspraken uit het preventiegesprek	- Verzet is onderdeel van de oudergesprekken - De ouders worden op de hoogte gebracht van het preventiegesprek - Naar inschatting vindt het preventiegesprek plaats mét de ouders erbij
Probleemgedrag	- Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van een schoolregel - De leerling blijft na ten behoeve van een direct preventie-/correctiegesprek - Afhankelijk van zwaarte overtreding wordt een time-out-maatregel opgelegd: tijdelijke opvang op school, binnen (denkstoel onderbouw) of buiten de eigen klas - De school besluit tot het al dan niet geven van een waarschuwing	- Ouders worden dezelfde dag telefonisch op de hoogte gebracht van het incident - Afhankelijk van zwaarte worden ouders uitgenodigd voor deelname aan preventie-/correctie-geprek - Bij zware overtreding schoolregels kan de directie besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing.
Ernstig probleemgedrag	- Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van een schoolregel - De leerling blijft na ten behoeve van een direct preventie-/correctiegesprek - Afhankelijk van zwaarte overtreding wordt een time-out-maatregel opgelegd: tijdelijke opvang op school, buiten de eigen klas óf buiten school. - De school besluit tot het al dan niet geven van een waarschuwing of bij herhaling of ernstige overtreding schorsing / verwijdering	- Ouders worden dezelfde dag telefonisch op de hoogte gebracht van het incident en maatregel - Afhankelijk van zwaarte worden ouders uitgenodigd voor deelname aan preventie-/correctiegesprek - Bij zware overtreding schoolregels of herhaling kan de directie besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, schorsing of verwijdering en meldt dit aan de ouders (volgens beleid Fectio)

Zeer ernstig probleemgedrag	- Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van een schoolregel - De leerling wordt direct een time-outmaatregel opgelegd (buiten school) en blijft na/komt terug ten behoeve van een preventie-/correctiegesprek met ouders. - De school besluit tot het al dan niet geven van een waarschuwing of bij herhaling of ernstige overtreding schorsing/verwijdering	- Ouders worden dezelfde dag telefonisch op de hoogte gebracht van het incident en maatregel - Ouders worden uitgenodigd voor deelname aan preventie-/correctiegesprek - De directie besluit tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, schorsing of verwijdering en meldt dit aan de ouders (beleidsplanfectio wordt gevolgd)
------------------------------------	--	---

tabel 2

Preventiegesprek

Het betreft hier een gesprek met als doel om herhaling te voorkomen. Besproken wordt in ieder geval wat er is gebeurd, en het ongewenste gedrag wordt duidelijk benoemd. Daarnaast wordt besproken hoe dit anders had gekund / gemoeten, wat de leerling nodig heeft om te zorgen dat het niet nog een keer gebeurt. De leerkracht herhaald de afspraken en legt deze vast in parnassys.

Correctiegesprek

Het betreft hier een gesprek met als doel om herhaling te voorkomen. Besproken wordt in ieder geval wat er is gebeurd, en het ongewenste gedrag wordt duidelijk benoemd. In het gesprek komt duidelijk naar voren dat het getoonde gedrag niet geaccepteerd wordt door de school. Ook wordt teruggekomen op de inhoud van een eventueel preventiegesprek dat eerder heeft plaatsgevonden. Tijdens het gesprek wordt genoemd dat een correctiegesprek onderdeel uitmaakt van het gedragsprotocol. Er worden (opnieuw) met elkaar afspraken gemaakt om herhaling van het gedrag te voorkomen en er wordt aangegeven wat de consequenties zijn bij herhaling van gedrag. Deze afspraken worden vastgelegd in Parnassys. De ouders krijgen hier ook een verslag van. Een evaluatiemoment wordt met elkaar afgesproken.

Ongewenst gedrag van ouders/verzorgers

Wanneer ouders zich ongewenst gedragen richting leerlingen of het team, dan volgt een gesprek met de directie. Te denken valt aan denigrerend, agressief of (seksueel)intimiderend gedrag, verbaal of non-verbaal. In dit gesprek wordt duidelijk gemaakt dat het gedrag grensoverschrijdend is en dat dit niet wordt geaccepteerd binnen de school. Ook hiervan wordt een notitie gemaakt in parnassys. Bij herhaling kan de toegang tot school worden ontzegd en/of aangifte worden gedaan bij de politie. Hierover zal altijd overleg plaats vinden met de bestuurder.

Ongewenst gedrag van teamleden

Wanneer teamleden zich grensoverschrijdend gedragen kunnen ouders de procedure van de klachtenregeling volgen. De eerste (gewenst) stap hierin is om het gedrag te bespreken met de directeur. Zie voor de klachtenregeling de schoolgids.

Pestprotocol

De tekst in blauwe kaders in onderstaand protocol zijn citaten uit het pestprotocol van de Kanjertraining

Wat is pesten

Daar waar mensen samen leven en werken wordt er helaas ook gepest. Het is belangrijk om het verschil te maken tussen pesten en plagen. Dit verschil is soms moeilijk aan te geven. Toch zijn er bepaalde factoren die pesten van plagen onderscheiden. Belangrijke verschillen zijn:

1. pesten gebeurt met opzet, plagen niet
2. pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe
3. bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk.

De hele groep

Pesten gebeurt met opzet en meer dan één keer. Pesten gebeurt vaak niet alleen tussen pesters en slachtoffers; meestal zijn er meer kinderen bij betrokken. Zo worden pesters aangemoedigd en geholpen door meelopers waardoor ze zich in hun gedrag gesterkt voelen. Ook houden veel kinderen zich afzijdig. Ze zien soms wel dat er gepest wordt, maar grijpen niet in. Gelukkig zijn er ook kinderen die wél de moed hebben om in te grijpen en de gepeste kinderen helpen.

Preventie van pesten

Middels de kanjertraining bevorderen we de goede sfeer in de groepen van 1 tot 8.

Met de kanjertraining:

- Stimuleren we een positief zelfbeeld bij de kinderen
- Versterken we een positieve benadering van anderen
- Leren we hen te reflecteren op hun eigen gedrag en daarmee verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen gedrag
- Leren we hen ruzies adequaat op te lossen

Kanjerafspraken

- Wij vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand is of blijft zielig

Wat doen we bij pesten?

Wat leren we de kinderen?

- Wat het verschil is tussen pesten en plagen. Pesten doe je niet.
- Dat je ook als omstander een verantwoordelijkheid hebt; niet lachen om het negatieve gedrag (brandstof geven); opkomen voor degenen die wordt gepest; degene die pest een halt toe roepen.
- Assertief gedrag. Wanneer je iets niet prettig vindt zeg je dat duidelijk: 'Dit vind ik vervelend, stop daarmee'. Wanneer de ander doorgaat loop je weg en negeer je het gedrag. Je zoekt een maatje om iets anders mee te doen. Wanneer het nog niet stopt en de ander komt achter je aan, dan roep je er een leerkracht erbij.

Pesten gebeurt bij uitstek achter de rug om van degene die kan ingrijpen. Kinderen moeten worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen ofdat er in hun omgeving wordt gepest.

Wat doen de leerkrachten?

- Ze laten beide partijen aan het woord.
- Ze spreken alle kinderen aan op hun eigen gedrag, hun eigen verantwoordelijkheid: Kun jij iets anders doen dan je hebt gedaan om deze situatie te stoppen. Hoe herstel je de emotionele of materiele schade? (bijvoorbeeld het uitspreken van excuses)
- Ze checken of alle partijen bereid zijn de negatieve situatie te stoppen. De leerkracht zoekt een oplossing die alle partijen zoveel mogelijk recht doet. Ze kiezen een oplossingsgerichte aanpak (geen wraak, of haat gerichte aanpak, dus geen kwaadsprekerij, bedreigingen of slachtofferschap). We beoordelen kinderen niet als kwaad of goed. Ieder mens maakt fouten. Kinderen moeten worden begeleidt om hiervan te leren. Wel zijn we normstellend; je houdt rekening met elkaar, een ander mag zich niet onveilig voelen door jouw gedrag. Daarbij maken we onderscheid tussen onmacht en onwil van het kind dat het ongewenste gedrag vertoont.

Wanneer betrekken we ouders?

- Bij een fysiek gevecht.
- Wanneer het pesten niet aanzienlijk verminderd.
- Wanneer een kind expliciet aangeeft niet bereid is te stoppen.

Van ouders verwachten we dat ze mee willen denken en werken aan een oplossing die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt. Dat ook zij oplossingsgericht en niet haat/wraak/slachtoffer gericht zijn. De ouders, leerkracht en directie zullen in overleg met elkaar hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje leren met het doel de problemen voor hun eigen kind op te lossen.

- Wanneer u zich zorgen maakt over het welzijn van uw of andermans kind dan overlegt u met school. Zorg uitspreken is iets anders dan kwaadsprekerij of roddelen.
- U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding of kind.
- U oefent zich in zelfbeheersing.

Wat zijn de consequenties?

Bij een eerste gesprek, wanneer de kinderen er blijk van geven inzicht te hebben in (de consequenties van) hun gedrag en bereid zijn dit te stoppen volgt er geen sanctie. Wel worden ouders op de hoogte gesteld. De situatie wordt door de leerkracht genoteerd in Parnassys (leerling volgsysteem).

Wij gaan er vanuit dat in de meeste gevallen de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen.

- Indien het pestgedrag niet aanzienlijk verminderd volgt onderstaande (dit sluit aan bij het protocol voor gedragsproblemen) ;
 - Er volgt een gesprek met de ouders en de betrokken leerkracht, intern begeleider of directeur. Dit is afhankelijk van de ernst van het gedrag en de beschikbaarheid op korte termijn van de professionals. Ouders worden verzocht om met hun kind in gesprek te gaan om dit gedrag te bespreken en om eventuele maatregelen te nemen om te zorgen dat het pestgedrag van hun kind stopt. Afhankelijk van de situatie wordt het kind bij dit gesprek betrokken. Soms in tweede instantie.
 - Verbeterd het gedrag nog niet, of werken de ouders van het kind onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, dan volgt er een sanctie. Deze kan variëren van;
 - Niet mee mogen doen met een leuke schoolactiviteit (binnen blijven in de pauze, niet mee mogen naar de gym).
 - Het isoleren van de pester, door bijvoorbeeld plaatsing in een andere groep of lokaal.
 - Een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen tot in het uiterste geval een schorsing. Het bevoegd gezag en de onderwijsinspectie worden hierover geraadpleegd.
 - Uiteindelijk kan een leerling van de school worden verwijderd. Dit gebeurt in overleg met het bevoegd gezag en onderwijsinspectie. Hierbij wordt de procedure schorsing en verwijdering gevolgd van scholen stichting Fectio. Argumenten voor de verwijdering kunnen zijn: de school beschermt het leerproces tegen kinderen of ouders die het leerproces ernstig belemmeren; school beschermt de leerlingen of leerkrachten tegen ernstig grensoverschrijdend gedrag.
 - Indien nodig kan een verwijzing plaatsvinden naar het maatschappelijk werk of in de richting van de afdeling jeugdzorg van de GGD. Verwijzing kan plaats vinden voor zowel het slachtoffer als de pester. Ook dit wordt zorgvuldig gedocumenteerd in Parnassys.

Tijdens het hele proces wordt er uitgegaan van het opgebouwde archief van de leerkracht en dit wordt aangevuld met het verdere verloop van de gebeurtenissen. Afspraken en evaluatiemoment(en) worden vastgelegd.

De directeur wordt in deze fase door de intern begeleider en of het betrokken leerkracht op de hoogte gehouden (als zij er al niet zelf bij betrokken is).